

інституцій, які займаються захистом дітей, також сприяє поліпшенню ситуації в цій сфері.

Аналізуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що захист прав дітей в Україні є багатограним процесом, який вимагає комплексного підходу з боку держави, суспільства та родини. Завдяки наявності чітких правових норм у Сімейному кодексі та зобов'язанням міжнародного права Україна має можливості для ефективного захисту прав дітей та створення умов для їхнього гармонійного розвитку. Однак важливо, щоб усі учасники процесу працювали разом для досягнення цих цілей, забезпечуючи щасливе та безпечне дитинство для кожної дитини.

Список використаних джерел

1. Про охорону дитинства: Закон України. Документ 2402-III, чинний, ред. від 01.01.2025 р., підстава – 4170-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.
2. Кириченко Т. С. До питання про правове регулювання захисту дітей в Україні. *Проблеми цивільного права та процесу*: матер. наук.-практ. конф., присвяч. 98-й річниці від дня народження О. А. Пушкіна (м. Вінниця, 19 травня 2023 р.). Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 202-206.
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Рішення Конституційного Суду України. Справа № 1-4/2009. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-09>.

Сергій ПЕТРЕНКО

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА МОЛОДІ ЯК СКЛADOVA НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Сучасний період розвитку України пов'язаний із численними викликами, обумовленими розв'язаною проти нашої держави повномасштабною збройною агресією Російської Федерації. Необхідність відновлення територіальної цілісності, національної безпеки та безпеки населення, зміцнення державності та збереження української ідентичності набувають невідкладної актуальності.

Через це національно-патріотичне виховання молоді виступає не лише складовою державної ювенальної політики, а й дороговказом для формування у неповнолітніх осіб усвідомлення своєї належності до українського народу, відповідальності за майбутню долю держави, готовності до її захисту.

Безперечно, потужні можливості впливу на розвиток патріотичних

почуттів і прикладних умінь молоді людини має, зокрема, викладач фізичної культури, адже велику роль у фізичній підготовці юнаків до військової служби відіграють засоби фізичної культури. Особливо їх роль зростає на фоні погіршення стану здоров'я та незадовільної фізичної підготовленості у значної кількості хлопців, які непридатні до військової служби, що своєю чергою є нагальною проблемою сьогодення, зокрема, через військову агресію з боку сусідньої держави. Тривалий період бойових дій засвідчив надзвичайну важливість фізичної підготовки майбутніх воїнів-захисників нашої держави, які отримують базову фізичну підготовку під час практичних занять з фізичної культури [1, с. 10].

Дійсно, варто визнати те, що фізична підготовка молоді є одним з найбільш ефективних засобів реалізації завдань національно-патріотичного виховання. Фізична підготовка не тільки сприяє гармонійному розвитку особистості, зміцненню здоров'я, формуванню морально-вольових якостей, а й створює сприятливі умови для виховання дисциплінованості, рішучості, витривалості, командної роботи – якостей, необхідних сучасному активному громадянину, тісно пов'язаних з патріотичними цінностями.

Нагадаємо, що у п. 12 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13.12.2022 № 2834-IX, під національно-патріотичним вихованням розуміється наскрізний виховний процес, спрямований на утвердження української національної та громадянської ідентичності, формування оборонної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, соціальної активності та відповідальності, готовності до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, державної незалежності і територіальної цілісності України [2].

Також ч. 2 ст. 9 цього закону закріплено, що національно-патріотичне виховання охоплює всі сфери життєдіяльності суспільства, насамперед сфери освіти і науки, молодіжну та соціальну сфери, культури і мистецтва, реклами, відновлення та збереження національної пам'яті, краєзнавства, туризму, охорони довкілля, фізичної культури і спорту, профорієнтації на військові спеціальності, цивільної оборони та цивільного захисту, безпеки і оборони України, зв'язків із закордонними українцями [2].

Варто відмітити, що законодавчі положення знайшли подальший розвиток у Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженій наказом Міністерства освіти і науки України 06.06.2022 № 527. У преамбулі вказаної концепції, серед іншого, вказано про те, що процес патріотичного виховання дітей і молоді повинен мати випереджувальний характер, відповідати віковим і сенситивним періодам розвитку дитини та особистісним характеристикам, ґрунтуватися на духовно-моральних засадах [3].

Наголошуючи на важливості фізичної культури і спорту у

патріотичному вихованні, Г. Тітова, В. Бобошко та С. Романенко вказують на те, що сучасна система фізичного виховання спроможна сформулювати у старших підлітків не тільки повагу гуманістичних загальнолюдських цінностей, але і забезпечити національно-патріотичне виховання свідомої, громадсько-налаштованої людини, творчої особистості, яка здатна до самостійного прийняття рішень та їх реалізації під час життєдіяльності як методу збереження національної ідентичності українського соціуму та іміджевого підвищення країни у світовому просторі [4, с. 17].

У свою чергу В. Микитчик вказує на значну зацікавленість науковців проблематикою патріотичного виховання в сучасній системі освіти України. Разом із тим фахівець звертає увагу на питання формування патріотизму у дітей молодшого шкільного віку в різних формах фізичного виховання, якому присвячені лише поодинокі праці, що засвідчує актуальність досліджуваної теми [5, с. 59]. Дійсно, більшість доступних у відкритих джерелах досліджень приділяє головну увагу підліткам, тоді як малолітні особи переважно не розглядаються фахівцями у зазначеному аспекті.

Насамкінець варто підтримати позицію С. Жевага у тому, що одним з найважливіших показників здорового способу життя є обсяг фізичних навантажень, правильне використання фізичних вправ. Фізичні вправи допомагають боротися із втомою, зберігати високий рівень фізичної працездатності й удосконалювати інтелект. Систематичне тренування, виконання фізичних вправ, як показали численні спостереження, сприяють зміцненню серцево-судинної системи, опорно-рухового апарату, тривалому збереженню функцій залоз внутрішньої секреції й надниркових залоз, позитивно впливають на функціонування практично усіх систем і органів. Під впливом систематичного виконання фізичних вправ в організмі виробляються спеціальні гормони, які підвищують настрій людини, сприяють підтриманню бадьорості, енергії, працездатності [6, с. 48].

Спираючись на викладене, можна дійти наступних висновків:

по-перше, в умовах триваючого збройного конфлікту надзвичайно важливо підтримувати й розвивати національно-патріотичне виховання української молоді;

по-друге, фізична підготовка молоді є невід'ємною складовою національно-патріотичного виховання, що дозволяє загартувати тіло і дух, навчити працювати в команді та долати перешкоди;

по-третє, фізичну підготовку молоді доцільно оптимізувати не лише з позиції розмежування програм фізичних навантажень, а й у аспекті вікової диференціації національно-патріотичного виховання неповнолітніх осіб.

Список використаних джерел

1. Нечипоренко Л. А. Фізичне виховання та військово-прикладна підготовка молоді України: навч.-метод. посібник. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2017. 216 с.
2. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: Закон України від 13.12.2022 р. № 2834-IX.

URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>.

3. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#n12>.

4. Тітова Г. В. Роль фізичної культури і спорту у патріотичному вихованні старших підлітків. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 61(2). С. 15-17.

5. Микитчик В. Досвід патріотичного виховання в сучасній системі освіти України. *Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення*. 2023. С. 53-61.

6. Жевага С. І. Роль фізкультурної освіти у патріотичному вихованні молоді. *Проблеми освіти*. 2012. № 72. С. 46-50.

Віктор ПОНОМАРЕНКО

викладач кафедри

адміністративно-правових дисциплін

Донецького державного

університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ КІБЕРБУЛІНГУ СЕРЕД ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

У цифрову епоху дедалі більшого поширення набуває кібербулінг – форма насильства, яка здійснюється через цифрові засоби комунікації, зокрема соціальні мережі, месенджери, ігрові платформи, відеохостинги. Особливої актуальності це явище набуває серед дітей, які є активними користувачами Інтернету, проте не завжди усвідомлюють ризики та межі безпечної поведінки онлайн. Кібербулінг може проявлятися в образливих коментарях, погрозах, приниженні честі та гідності, розповсюдженні особистої інформації без згоди, при цьому його наслідки можуть бути навіть важчими за традиційні форми булінгу через постійний цифровий доступ до жертви та широку публічність агресивного контенту.

У 2019 році Кодекс України про адміністративні правопорушення було доповнено статтею 173-4, яка нормативно закріплює поняття булінгу учасника освітнього процесу та встановлює відповідальність за вчинення такого діяння, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій [1]. Однак на практиці застосування цієї статті має обмежений характер:

- по-перше, багато випадків кіберцькування залишаються непоміченими або не розцінюються як правопорушення через те, що стаття 173-4 КУпАП охоплює виключно учасників освітнього процесу;

- по-друге, відсутність чіткого визначення кібербулінгу у праві створює прогалини у його кваліфікації;

- по-третє, збір доказів у цифровій формі є складним без залучення спеціалістів, а потерпілі не завжди звертаються по допомогу вчасно.